

REDACȚIA

Ird, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria :
pe un an 20 cor. pe 1/2
pe 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor., pe 1 lună 2 cor.
Măști de Duminică pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
străinătate pe an :
40 franci.

Manuscripte nu se napolază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Afăt abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancate nu se
primese.

TRIBUNA POPORULUI

In fața alegerilor.

Pentru sanarea situației actuale a naționalităților, noi așa credem, că intrarea noastră în Dietă ar fi un pas înainte. După câte știm, Slovaci se și prepară în vederea viitoarelor alegeri, iar Sârbii nu se vor lăsa nici ei mai pe jos.

Intrați odată în Dietă, desigur că nimeni nu se va aștepta ca deputații naționalităților să schimbe dintr-o dată firea lucrurilor din statul ungar. Pot să ajungă însă ceva: să-i mai cumintățească așa zicând pe Unguri! Să-i facă a înțelege, fiind cu ei în atingere mai de aproape, că lor își strică în primul rând și în al doilea patriei, când forțază situații atât de false pentru preținsa viață constituțională din Ungaria; să-i lumineze asupra atâtor chestiuni în care și-au făcut idei greșite în urma informațiilor presei lor detestabile.

Aceasta de nicăieri și prin nimic nu o poți face decât în Dietă, informând întâiu în particular pe deputați și apoi prin vorbiri ori interpelări de la tribuna Dietei vorbind *țerit întregi*.

Lăsând să dămuiască însă actuala stare de lucruri, ce vom ajunge? De parte de-a se cuminti, ci întăritați prin presa lor șovinistă, carei totdeauna se va găsi câte un Ileszenszky pentru a-i improvisa vre-o «revoluție» ori «conspirație» spre dovedirea primejdiei valahie și panslave, Ungurii tot mai răi au să devină. Prin urmare, noi tot mai mult o să suferim, căci și o *intervenție a Coroanei* numai printr-o luptă demnă și bărbătească a noastră se poate provoca. Stând «liniștiți și mângăiați» d'oparte, ori ce cap încoronat o să fie tentat a crede că naționalitățile sunt *mulțumite*, ori cât presa ar scrie contrarul.

Eată de ce încă în vara trecută am publicat din peana unui esecelent amic al foii noastre seria de articole în care pledam: *Românii ungurenii și bănățenii să între în luptele electorale ear celi din Transilvania, de oare-ce continuă a fi puși și acum sub un regim electoral separat și nedrept, ca și în trecut, așa și în viitor, să păstreze atitudinea pasivă.*

Aceasta a fost și concluzia la care ajungeau conștii noștri din Sibiiu, într-o serie de articole ce scriseseră, tot astă-vară, privitor la aceeași chestiune.

Vedem însă cu mirare, că acum conștii noștri nu mai susțin cele din anul trecut, ci într'un număr recent (215 c.) scrie:

«...Ori în anul acesta, la toamnă, ori în anul ce vine, se vor face alegerile pentru dieta maghiară, noi nu avem să ne facem nici o bătaie de cap cu ele. Nefiind nimica delăturat din motivele care ne-au determinat la timpul său să decretăm pasivitate absolută față de alegerile dietale, vom ave să observăm atitudinea din trecut și să rămânem departe de ele și de astă dată. E un act politic

care n'are să ne privească. Maghiarii continuă să-și formeze parlamentul cu ajutorul baionetelor și cu ajutorul banilor, prin corupție și atrocități, ei și-l fac, pentru ei îl fac; noi vom avea să stăm la o parte și să le lăsăm calea slobodă.

„Atâta deocamdată, ca răspuns ziarurilor maghiare, care se tem că Românii vor intra de astă-dată în parlament.

„Nu vor intra!”

Motivul pentru care zice că trebuie să urmăim cu toții această atitudine, este că alegerile se vor face cu... baionetele!

Garanție, nu-i vorba, nu va lua nimeni că sub Széll se vor face alegeri ideale, fără teroare și fără abuzuri. Ba poate va mobiliza și el pe cei pe colo oștire. Nu însă *trei corpuri de armată, cum s'a întâmplat sub Bánffy*. Și la nici un cas nu va fi nevoie de forță armată între Români, care la alegeri se poartă altfel decât patrioții de prin comunele maghiare.

Să nu ignorăm apoi faptul, că pentru stavilirea și pedepsirea abuzurilor lor există *Judecătoria Curială*, care sub Bánffy nu era.

Suntem cei dintâiu care zicem: și cu toate aceste, abuzuri se vor comite!

Să așteptăm însă și să nu intrăm în luptă electorală până nu se vor mai săvârși ticăloșii în alegeri?! Dar atunci până-i veacul nu vom mai lua parte la viața constituțională, căci abuzuri electorale se săvârșesc în toate părțile și când n'ar mai fi de cât un singur Ungur, și acesta ar încerca să falsifice ori să terorizeze în favorul său.

Enormitatea aceasta însă nu vor susține-o nici frații de la Sibiiu. Căci ori și cât ar fi de siguri că în curând Ungurii se vor cuminti, totuși o să recunoască și ei, că prea ar fi să așteptăm mult până Ungurii se vor vindeca de «boală», de șovinismul actual și vor reveni la sentimente atât de bune pentru noi, în cât să ne poftescă cu sila în Dietă.

Nu, aceasta nu se va întâmpla, ci *să intrăm noi cu sila*, prin luptă bărbătească, ear acolo să ne impunem susținând cu înțelepciune și demnitate drepturile garantate naționalităților prin constituțiune.

Așa, stând de o parte «liniștiți și mângăiați», înlesnim cel mult jocul guvernelor maghiare, care de la 1876 încoace s'au recrutat *majoritățile mai ales din cercurile electorale populate de naționalități*.

Vedem dar' că nici chestii de princip, nici considerațiuni de ordin practic nu militează în favoarea pasivității *absolute* propusă de conștii de la Sibiiu.

Ce i-a îndemnat deci s'o spună așa de net: nu, Românii nu vor participa la alegeri?

După noi, atât de categoric nu s'ar putea pronunța de cât un singur for: *conferența națională*.

Aceasta nu s'a rostit însă, pentru simplul motiv că n'a fost convocată de când la putere este Széll. Ear presupunând și admitând chiar, că și Széll va opri întrunirea delegaților români, cei cari vor fi chemați să consulte ce să facem noi, cei din Ungaria propriu zisă, vor fi nu, conștii de la Sibiiu, ci în primul rând fruntașii recunoscuți din aceste părți.

Atâta vor admite și conștii noștri, ori cât cei șese fruntași subscriși la bilanțul «averii naționale» ar dori să diriga ei singuri nu numai «averea», dar și toate treburile naționale. Ear admitând aceasta, am avea un punct comun câștigat, un punct fix de la care plecând, s'ar putea lămurii multe lucruri.

DEMISIA CONTELUI GOLUCHOWSKY.

Presa maghiară aduce știrea că atât în cercurile vieneze cât și la Pesta se vorbește tot cu mai multă insistență despre apropiata demisie a contelui Goluchowsky, ministru de externe al monarhiei noastre.

Știrea, într-o formă mai pozitivă, a fost dată de «Agrarier Tagblatt», după ale cărui informațiuni luate din cercuri aproape de Curte, în locul lui Goluchowsky ar fi vorba să fie numit Kállay Béni, actualul ministru comun de finanțe, al cărui loc l'ar ocupa apoi banul contele Khuen-Héderváry.

Fapt e, că de sărbători Széll a stat în capitală și a'altăieri a conferat mult cu Khuen, chemat telegrafic la Pesta. Tot așa: baronul Főjérváry, după-ce alaltăieri s'a sfătuit cu colegii săi, s'a dus la Viena, unde a fost primit îndată de M Sa, care a fost și el în capitala sa, deși de ani mulți sărbătorile le petrecea la fiica sa Maria Valeria.

În Pesta se crede că întrevăderea dela Berlin între cei doi monarhi la tot cazul vor produce schimbări în situația din Austria.

Liturgia maghiară.

Szabó Jenő, demnitar în biserica maghiară gr. cat. scrie în «Aradi Közlöny» de azi un articol privitor la chipul cum a fost primită la Vatican delegația pelerinilor maghiari gr. catolici cu privilegiul inmanării memoriului lor.

Articolul acesta vrea să fie și un răspuns «Unirei», despre care zice că a întortochiat lucrurile scriind că pelerinajul acesta s'ar fi terminat cu un mare fiasco.

Recunoaște însă și numitul fruntaș maghiar, că:

„Adevărat, că d'odată cu noi au fost primiți și pelerinii francezi și silezieni...

E adevărat și aceea, că parte din considerație pentru vârsta înaintată a Sanctității Sale, parte în urma hotărârii prealabile a Sfântului Scaun, episcopul care ne-a condus nu a putut să desvolte mai pe larg rugarea noastră, așa cum ar fi dorit el și noi toți...

Că Papa ar fi întrerupt pe episcopul Vályi, zice că e calomnie din partea «Unirei».

Credem și noi că nu l'a întrerupt, din simplul motiv că Episcopul gr. cat. n'a prea vorbit multe, aceasta «în urma hotărârii prealabile a Sfântului Scaun».

Inchiderea sesiunii parlamentului României

s'a întâmplat Lună seară, printr'un mesagiu regal, care mulțumește celor două corpuri legiuitoare pentru legile votate și accentuează îndeosebi echilibrarea bugetului.

Țarul în ajutorul Burilor.

Ziarul «Berliner Tageblatt» primește din Petersburg o știre de senzație. E vorba anume, ca Țarul să intervină în războiul dintre Englezi și Buri. În înțelegere cu Franța și Germania, Țarul ar adresa adică Englețerii un ultimatum, în care s-o invite ca în opt zile să înceteze ori-ce ostilitate în contra Burilor. În caz contrar, Rusia va trimite în Afganistan 120.000 soldați.

Insuși corespondentul din Petersburg al numitului ziar berlinez observă: «Ori-cât de puțin verosimil pare această știre, un lucru dovedește însă: antipatia mare ce este în Rusia contra Englețerii». Se spune de asemenea, că Țarul e foarte supărat și pe Portugalia, care permițând ca peste teritoriul său să treacă trupe Engleze, a nesocotit principiile de neutralitate.

Fapt e, că de mai multă vreme Rusia a mobilizat și concentrat spre Afganistan trupe multe. Și cine cunoaște politica Rusiei de a căuta să profite când alte mari puteri sunt în strâmtoare și să «elibereze» ori să ajute popoare mai mici pentru a slăbi pe rivalii săi, nu se va îndouii că înădever Rusia caută de mult să creeze dificultăți Englețerii.

Afacerea Dalmațiană.

Presa croată a început o vie campanie pentru anexarea Dalmației către Croația.

Distinsul bărbat politic croat Dr. Mazzura a scris în «Obzor» un articol, în care spune că chestia anexării Dalmației către Croația, îi va intruni pe toți Croații într'un singur mănunchiu.

Este interesant, că în același timp Dr. Mazzura face și declarațiuni de senzație —plăcute Ungurilor. El care până acum era adversar al legăturilor cu statul Ungar, acum zice:

„Azi nu mai e în Croația nici un partid, care să nu recunoască legătura cu Ungaria, legătură carei îi servește ca baza așa zisa pragmatica sanctio.

„Narodne Novine», foaia guvernamentală croată, fără a lua poziție pro ori contra afacerii cu anexarea, discută articolul din «Obzor» și constată cu plăcere că, în urma acestui articol, într'adever se poate susține că în Croația nu mai există d'aci încolo partid care să combată ori să nu recunoască legătura dintre Croația și Ungaria.

„Srbobran» și «Branik», ziare sârbești, nu prea se arată însă încântate de această anexare, pentru-că astfel s'ar întări numai Croații, în detrimentul Sârbilor.

DIN SENATUL ROMÂNIEI.

— Urmarea și finea șelintei dela 29
Martie, v. —

Discursul dlui ministru de externe. Dl Ioan Lahovary: Dl Maiorescu vorbind despre opoziția unită spunea că noi nu făceam parte din ea. Noi făceam parte din opoziția umilită? (Aplause). M'a acuzat că am făcut declarațiuni compromițătoare pentru țara, bazându-se pe cele scrise în ziarele de opoziție. S'au găsit însă oameni cari să priceapă spusese mele, așa cum am vrut eu să se înțeleagă și aceia ne-au dat tot sprijinul. În chestia intervenției guvernului francez în chestia Hallier, pot spune că n'a fost nici o umiliațiune, ci un simplu schimb de servicii.

Creditul țerei în fața străinătății nu depinde de persoane, nu depinde de junimiști, ci de bogăția solului și demnitatea neamului. Țara a existat când nu erau junimiști și va exista și când nu vor mai exista acești oameni de geniu. (Aplause).

Discursul dlui ministru de finanțe. Dl Take Ionescu: E a 13-a ora când mă văd chemat să vorbesc despre afacerea Hallier. Constat influența Paștelor în faptul că dl Maiorescu a făcut pe conciliantul între d-nii Aurelian și Porumbaru.

Discursul d-lui Maiorescu mi-a plăcut, cum îmi plac toate operele literare. Dar din acel discurs reiese că d-sa e supărat pentru-că noi am făcut împrumutul.

Dl Missir. Nu e la înălțimea talentului d-voastră afirmarea.

Dl T. Ionescu: Dar dacă e așa, atunci de ce dl Maiorescu a insinuat că dl Kallinderu, care a mers din partea guvernului la Berlin, ar fi mers ca om al Coroanei?

Dl Maiorescu ne învinuie că de ce n'am cerut sprijin, opoziției când eram în vreme grea.

Nu vom cere nici odată sprijin dela opoziție.

Dacă opoziția vroese să dea vre-un sprijin să-l dea și-l vom primi, dar nu vom cere noi acel sprijin. Mai bine plecăm și lășăm greutatea altora. Dl Maiorescu prin discursul său, a arătat că junimiștii fac pedantism în politică, lășând pe toți să-și frângă gâtul în greutate și uitând că aceasta e înfrângerea țerei. (Apl.)

Mi-s'a adus aminte de declarația mea la Camera cu privire la corespondență. E drept că am vorbit de corespondență între afacerea Hallier și împrumut, dar declar că am greșit. N'a fost nici o corespondență.

Spusa mea de necesitate inexorabilă se referea la necesitatea de a tranșa odată cu lucrările portului Constanța, nu la vre-o legătură dintre împrumut și afacerea Hallier.

Dacă dl Maiorescu crede că dl Sturdza s'a reabilitat din cauza greșelilor noastre, eu cred că a greșit d-sa. Țeara nu e neliniștită din cauza afacerii Hallier, asta o dovedește liniștea cu care a fost primită sentința tribunalului arbitral.

Am învins multe greutate, mai multe decât ar învins ori-ce guvern compus din

genialități de diletanți politici. (Risete) Cu ajutorul unui parlament bun, am lucrat atât de mult în această sesiune, cât nu s'a lucrat în nici o altă sesiune. Acum e momentul să ne odihnim până la toamnă.

Atunci, dacă dl Maiorescu va fi mai blând, vom ține seamă de concursul conservatorilor buni; de nu, vom merge înainte, cât vom putea.

Atunci, însă când vom întâmpina dificultăți de nelavins, ne vom retrage, fără a ne păsa de cine va urma la putere și fără a face operă de proroc. (Aplause)

Se cere închiderea incidentului și se admite.

ARTE.

AURELIA CIONCA.

Capriciile naturii sunt foarte curioase. Una din curiositățile ei demne de relevat, e desigur talentul extra-ordinar al unei copile de 10—11 ani care e în stare să-și interpreteze autorii clasici muzicali într'un mod uimitor.

Poporul românesc a dovedit odată mai mult că este înzestrat cu un simț muzical foarte bogat și că are în sinul lui un mare număr de talente artistice, care merită atențiunea lumii streine.

Avem un număr destul de respectabil de artiști români, cari au stîrnat admirația streinilor și pe fle-care zi apar noui stele care prin bogăția talentului lor vor forma o epocă strălucită a mișcării artistice din țara noastră.

E netchiptuit de măgulitor pentru simțmintul nostru național și pentru satisfacerea dorințelor noastre artistice, să vezi întrupat într'un copilăș român tot ce un critic caprițios și conștient ar avea să ceară unui artist.

Concertul micuței Aurelia Cionca dat anul acesta la Ateneu, mi-a dat satisfacție, nu numai față de orgoliul național de român, nu numai față de cerințele și ardoreea artistică, ci și față de unii pretinși critici și grozavi cunoscători în ale artelor.

În adevăr, mi se obiectase de unele persoane, pretinse autorizate în ale artelor, că nu trebuia să amestec în primul meu volum „Artiștii Noștri” și artiști mici, ca Aurelia Cionca etc.

De ar fi auzit ei vre o dată pe Aurelia Cionca, m'ar fi scutit de explicații.

Nu mă pot abține însă de a vorbi încă o dată de acest copil fenomenal, cu care s'ar mîndri ori-care națiune conștientă de valoarea artistică a unor talente extraordinare.

Regele Ludovic de Bavaria scria poezii sentimentale în limba germană; în adevărata epocă rococo, ar fi scris în limba franceză; juca cu succes jocul de mecenate; a fost însă soț rău. Cu atîta brutalitate a voit să-și instaleze la curte amanta, pe marchiza de Florenza, încât fiul lui, moștenitorul de tron, a scos sabia spre apărarea mamei sale.

Lolei Montez i-a reușit, ce n'a reușit marchizei italiene; s'a stabilit la München în apropierea palatului regal, a inspirat pe regele la scrierea cântecelor sentimentale, ear' pe bunii bavarezi aproape că nu i-a încurcat în revoluție. Această spaniolă născută în Anglia, care a fost soția căpitanului englez Tom James, a încercat serios să susție era rococo. În Viena, Paris, Berlin, în orașele pe ale căror scenă își flutura în vînt rochița-i învoaltă, adeseori se încăera cu poliția pentru virtuțile acesteia dive. Îi plăcea să se bată cu biciușcă, și să dea pumni.

În München unde a fost avansată la gradul de contesă Landsfeld, unde a pus și a slungat guverne.

Lola a închis chiar universitatea din München fiindcă au izbucnit tulburări între membrii clubului studențesc, cari se numiau

Am văzut la concertul Aureliei Cionca o sală plină de lume, în cea mai mare parte cunosătoare — și dacă nu absolut cunosătoare, cel puțin destul de pregătită, de a asculta, de a aprecia și a simți.

Am văzut muzicanții iluștri, cari au rămas extaziați, încântați peste măsură de măreția talentului ce li se desfășura cu profuziune dinaintea ochilor.

Citeam în ochii lor, în mișcarea lor, în aplausele lor frenetice, satisfacția artistică și orgoliul național.

Nu voi enumera titlurile pieselor executate, nici numele persoanelor asistente, cum se obicinuește de către cronicarii muzicanți.

Voi enumera și semnala însă Spinnerlied de Wagner și Rapsodia a 12-a de Liszt, care a pus în uimire pe întreg auditorul.

Incontestabil, numai gândindu-se cenevr la dificultatea execuțiunii acestor mărețe compoziții celebre, ar fi suficient să-și dea seamă de forța și curajul unui artist; dar interpretarea subtilă și originală a unui copil de 11 ani te transportă și te fascinează cu atât mai mult cu cât și se pare imposibil. Și numai cel ce vede cu ochii și poate auzi și asculta cu puțină cunoștință, poate să creadă și să simtă că în adevăr se găsește în fața unui geniu.

În interval de 2 ore, cu foarte mici pauze, Aurelia Cionca singură a fermecat publicul executând pe dinafară 81 (optzeci și una) de pagini de muzică clasică, cu atîta forță, frasare conștientă și nuanțare subtilă, cum numai un geniu o poate.

Aci piano era în mâinile ei micuțe o orchestră mare complectă, atît de puternic era șirul de acorduri mărețe și viguroase ale lui Wagner.

Aci piano era în mâinile ei o harpă, atît de fin, delicat și subtil erau atinse clapele, de și se părea că auzi un ușor și netchiptuit de fermecător zinghenit de sticle ușor atinse de aripa vîntului.

Aci vedeai mișcându-i-se micuțele ei degete cu o iuțeală vertiginoasă, uimitoare, de și se părea că nu e mână de om care se joacă pe clapele instrumentului, făcând din piano o jucărie de copil, care îl distra și pe executant și pe auditor.

Adesea mi se părea că mititica e pe punctul de a cobiși și mai ales la ultima piesă: Rapsodia a 12 a a lui Liszt îmi venea să strig în gura mare: „Lăsați-o, că nu mai poate”; dar se vede că geniu! nu obosește nici o dată. Spre culmea uimirei mititica, rechemată de 3—4 ori, revine pentru a mai executa o rapsodie românească, ca și cum nimic n'ar mai fi cântat până atunci, ca și cum puteri noul are le dispozitiei.

„Lolamant”, și între ceilalți universitari. Închiderea universității, a pus cetățenii în picioare, și s'au arangeat demonstrații înaintea casei Lolei, așa încât Regele a trebuit să pună la cale fuga amantei lui la Lindau, de unde mergea din când în când la München, mascată în haine bărbătești, până ce în sfîrșit a dispărut cu totul din Bavaria.

Frederic cel Mare aduce o Barberină (o balerină italiană din Veneția, care făcea furoare în Londra) cu forța și cu escortă militară la Berlin, pentru-că aceasta din cauza unor relații de dragoste își tot amîna plecarea, și deși cam avar, îi dase pe an o leafă de 32.000 lire. Barberina a deșteptat fantasia și a încălzit în cătva inima rece a lui Frederic, dar acesta nu și-a pierdut cumpătul, și n'a devenit ea puterea lui politică și de dragul ei, Frederic nu și-a jefuit supușii.

În curțile mai mici germane însă opera și baletul italian au fost adevărat desastroși.

Bavaria lifera pentru bani armată în țările străine, pentru-ca principele să poată susține opera, să poată plăti pe nostima Gardela, pe soția dansatoare a lui Agala, pe—fata gondolierului din Veneția, care atrage în München, companii întregi de cavaleri industriali italieni și curtezani.

Am plecat foarte emoționat și satisfăcut, plin de impresiuni artistice divine, neînchipuit de fermecătoare.

Ce fericiți părinți!
(„Apărarea Națională”) J. Movila.

Răsboiul buro-englez.

Pentru sărbătorile Paștilor nu prea s'au dat multe știri. Și din câte au putut eși de sub cenzura militară engleză din Africa, rezultă că Englezii nu prea sunt bine. Astfel, pe lângă că li-s'a prins patrula în frunte cu lordul Roslyn, se mai telegrafează din Pretoria cu data de 16 c. următoarele:

Lupta dela Wepener, unde au sosit trei trupe noi de ale Burilor, cu 60 de cară, urmează cu multă înverșunare. Burii au prins 500 boi, cari m'își și catârî. Comandantul Frohmann a băluc și pus pe goană pe Englezii cari veniseră în ajutorul celor asediați. Englezii s'au refugiat probabil dincolo de Orange River.

Ear' din Londra se telegrafează:

În cele patru zile de asediu, spun știri sosite din Alivarnort, au căzut 18 Englezi și au rămas răniți 132.

Londra, 17 Aprilie. A făcut mare senzație aici telegrama lui Milner, guvernor al Caplandului, care în înțelegere cu lordul Roberts a adresat lui Chamberlein o telegramă rugându-l să împiedice imigrarea femeilor engleze spre teatrul de răsboiu. În toate prilejurile, pe la toate gările, pe unde sunt trupe engleze, se ivesc cărduri întregi de dame, producînd incurcături și scumpete mari.

Eată telegramele mai noue:

LONDRA, 17 Aprilie. Se telegrafează din Bloemfontaine că trupele bure nu sunt de cât la o distanță de 8 mile de oraș. Trei vînători din Johannesburg au devenit atît de îndrăzneți, că s'au furișat în oraș, unde după ce au spionat tot, s'au reîntors nesuperați de nimeni în tabăra Burilor.

La hotarul de nord-vest al Oranjului, pe unde lordul Methuen vrea să înainteze din Boshof, între riul Vaal în Hopstad, generalul Delarey așteaptă cu trupe nemeroase, pentru a-l opri să înainteze.

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

Morala în trecut.

Se tot zice, și mulți cred, că în trecut, în epocile splendide, morala ar fi fost p'un nivel mai puțin scăzut ca acum. În deosebi se crede mult despre epoca rococo a așa zisului „cavalerism eroic”.

Următoarele schițe vor dovedi, că zău, pe acea vreme morala purta pecetea — pantofilor balerinelor.

Au trecut cinci-zece de ani, de când piciorușele Terpsichorei, despre ale căror atotputernicie Puskin a cântat cu o melancolie atît de dulce în „Anyegin”, au făcut ultima incurcătură în stil mai mare. Scandalul despre care e vorba s'a întîmplat în München la anul 1848 în toiul revoluției; eroina a fost balerina Lola Montez. Istoria aceasta numai de pe dată se ține de secolul al XIX; episodul lui Ludovic I. regele Bavariei și al Lolei Montez în realitate e ultimul val al epocii rococo, care pe la 1789 e în agonie, și pe care cu puțin în urmă, revoluția franceză o guloținează în persoana doamnei de Dubary.

Casanova în descrierea vieții lui, a mai ales a aventurilor lui de dragoste, și schițat un tablou mai pragmatic despre această epocă, de cum și-a închipuit el.

Pe la mijlocul secolului XVII-lea, curtea cea mai strălucită și risipitoare din germania, e cea de Württemberg.

Aici în toate s'a luat ca model curtea din Versailles. Numărul locuitorilor din Württemberg abia se urcă la șase-sute de mii și birul ce strîngea era de 3 milioane de florini anual. Principatul ține la serviciu două sute de nobili, între ei douăzeci de prinți și conți și are trebuință de opt sute de grajduri.

Întreține teatrul dramatic-francez, operă și balet italian. Pe la 1760 soarele acestor curți e Gardela din Veneția. Principele Ioan Carol își vinde soliații, ținea cînd sprezece mii de soldați bine echipați și îmbrăcați, și trăgea solda din Franța, ca să poată aooperi cheltuelile curții, corul baletului era compus din 24 bărbați și 20 femei, maestrul lor era francezul Venturi, pe care în Paris îl numiau zeul dezamului. Pentru teatru nu plătia nimeni, toate sevele le acoperea principele.

Tot asemenea risipă, ba de mai mult și mai nebună și o vieță și mai stăvilă

Face mare senzație și grije că la Bethanie au mai sosit 6000 Buri. Dacă accepția reușesc să se instăpâneasă asupra orașului Bethanie, vor putea să ocupe ușor podul căl ferate de la Norvals pont și astfel să taie lui Roberts ori ce comunicație cu Capstadtul.

Corespondență.

Răchita, 6 Aprilie 1900 n.

Când s'ar alătura corespondența mea la No 51 al „Tribunei Poporului” cu cea a lui Z. de lângă Răchita din Nr. 55 tot al acestui ziar, a. c. poate omul ușor veni la meringerea: „Unde dai și unde crapa”. Eu în corespondența anumită n'am pomenit personalități, nici n'am învinuit pe nimeni. Singurul păcat ce aș fi făcut, ar fi că vorbind adevărul, am lăudat pe noul nostru protopop. Din care cauză dl Z se află așa de amar atins, încât se năpustește asupra mea. Intre acestea tot odată mă ridică la treaptă înaltă din cler, zicând că am murat pe preotul de aici în anul 1888. Că nu e aceasta o scornitură malițioasă, cănd se știe că un învățător nu poate omorâ pe un preot, nici vice versa, ci baptele?

Mie nici prin mîntă nu mi a picat, că exprimând un simplu cuvânt: „ardelean”, dar nici o tendință susținoasă asupra mea, să pica în disgrația părintelui Z., ca să mă apostrofiez cu expresiuni așa aspre. Mărturisesc mai departe că, ca un simplu învățător nu mă pricep la politica lui; și într-o parte de unde aș fi putut eu să știu, că episcopia din Timișoara ar fi fost oare-care măr de ceartă între noul protopop și părintele Z. Am noroc însă, că dacă dl protopop a primit programul savantului Z. pentru înființarea episcopiei în Timișoara, eu sunt scăpat de această încredințare fatală, și așa doar parohienii părintelui Z nu vor aluneca la aceea a logopoului.

Din cele înșirate de părintele Z. și scrise în public despre mine și familia mea, și fi și eu îndreptățit a face aceasta despre dl Z. și familia sa.

Având însă în vedere soarta critică ce planează deasupra capetelor noastre ca în România, în multe locuri inteligența, preoții și învățătorii noștri, se ceartă între dînșii pentru nimicuri, pe placul străinilor, de o cam dată mă mărginesc numai recomandând nicala: „Fie-care să-și măture mai înainte înaintea ușei sale”.

În cele ce amintesc negând părintele Z. despre decăderea morală a acestui tract, de-o cam dată recomand numai cazul dela Chaba-Forgaci.

Ce vor zice apoi străinii, la acest fel de expresiuni, ca: murdar, ticălos, bechăria și a. adusă în public de un propagător de morală asupra altui propagător?

De altcum fac cunoscut părintelui Z. că am căpătat învățător nou, dar nu pe cel ales în „regulă” și de „organele chiminate” după-cum zice dînsul; și că ju-

dele comunal și șumariul erarial de aici, cari au abuzat de oficiul lor la alegerea de învățător întâmplată, tocmai din acest incident, au devenit alungați din postul lor și înlocuiți prin alții. — Eu însă, pe lângă toată pornirea malițioasă asupra mea, am rămas aceea ce și dl Z. zice că sunt:

Ioan Blidariu,
învățător emerit.

Expoziția din Paris.

De la ziua deschiderii lumea dă navală pe teritoriul expoziției. După-cum se scrie, în prima zi deja s'au vîndut un milion o sută opt-spre-zece mii, șase-sute trei-zeci de bilete, afară de acestea au fost o mulțime de persoane cu intrare liberă și mulți expoziții

În prima zi biletele au fost de trei-ori așa de scumpe și cu toate acestea s'au vîndut în număr așa de mare. În proporție cu ultima expoziție, rezultatul primei zi a fost colosal, căci pe vremea aceea în ziua deschiderii s'au vîndut numai 333.389 de bilete. A doua zi de Paști din cauza timpului ploios, numărul vizitatorilor scăzuse; dar' cu toate acestea a fost colosal, toți se grăbeau să se delecteze în lucrurile de artă expuse.

Noutăți

Arad, 18 Aprilie 1900.

Călătoria Monarchului la Berlin. Se fac grabnic cele mai intense pregătiri pentru primirea Monarchului nostru la Berlin. S'a statorit deja și programul sărbătorilor cu acel privilegiu. Astfel în ziua primă va fi mare prânz în familie, ear' seara retragere cu mică și torțe; a doua zi va fi revista asupra armatei și luptă, ear' seara reprezentație de gală; a treia zi va fi promovarea ca majorean a prințului moștenitor de tron, prânz de gală și iluminarea orașului. Cu acest privilegiu moștenitorul tronului german va fi salutată și din partea corpului ofițeresc dela regimentul de husari din Oradea-mare, ce poartă numele împăratului german, mai ales însă pentru faptul că tînărul moștenitor de tron încă din 14 Aprilie 1896 este membru al corpului ofițeresc dela numitul regiment. Atunci adevă Maj. Sa Monarchul nostru îi numise sub-locotenent al acestui regiment, dându-i și marea cruce a ordinului Sft.-Stefan. În luna Maiu a. c. împăratul german va înainta pe moștenitorul de tron la gradul de locotenent; tot așa

vînduși au perit în America. El a cheltuit mult pe edificări, teatre și totuși după moartea lui a lăsat cinci zeci și șase de milioane taleri în bani gata.

Până era în vîrstă, el a fost cel mai avut om din toată Germania. Avea un teatru mic dar' frumos, unde se juca baletul cu decorul cel mai strălucit.

Prima balerină, o ființă cochetă seducătoare, fosta iubită a prințului Bouillon, căpăta o leafă de șase-zeci-mii fl. anual și bani de drum de la Paris la Cassel două mii de galbini.

Teatrul, mai ales baletul, ținea în estas perpetuu întreaga societate înaltă. Nu se produc numai actori de profesie, ci oameni din toate gradele societății. Ludovic al XIV-lea în tinerețe juca baletul cu pasiune. Frideric cel mare, ca moștenitor de tron, juca în tragedii. Voltaire a jucat de multe ori pe eroul în tragedie. În castelele de la țară aproape în toate erau scene unde se produc diletanți și jucau balerinele costisitoare și certate cu morală.

Trad. de Romanița.

menea și Monarchul nostru îl va numi locotenent la regimentul husarilor dela Oradea. Telegrama de felicitare o va trimite colonelul Leonard din Dobrița, unde de presinte se află căpetenia numitului regiment.

Di Ioan Beleş, numit de curînd notar public regesc în Arad, își deschide azi cancelaria notarială. Stima și încrederea de care se bucură în toate cercurile, sunt o garanție, că în noua carieră dl I. Beleş va avea tot succesul. Noi îi dorim sincer.

Alegătorii de deputați dietali ai orașului Arad acum că nu se poate ști ziua, când se vor îndui noile alegeri dietale, ne interesează pe toți și foarte de aproape lista alegătorilor orașului, care în curînd se va expune vederii publice. Comisiunea municipală a orașului în ședința de Luni a statorit deja lista alegătorilor din Arad pentru anul 1901. La început numărul total al alegătorilor a fost 3711, în decursul conscrierii însă trei au murit, și astfel azi avem în Arad 3708 alegători.

Calomniile infame? În „Tribuna” dela 4/17 Aprilie dl dr. T. Popescu declară de „calomnie infamă” aserțiunea noastră, că atacurile din urmă publicate în foile maghiare contra episcopului Goldiș și a sfetnicilor săi „au fost trimise și făcute” în cancelaria d-sale.

Așa? Calomniile infame? Dar atunci însuși tatăl d-lui Dr. T. Popescu, dl Isidor Popescu, s'a calomniat pe sine, căci d-sa a mărturisit păcatul. Ori Popescu fiul nu are știre despre ce face tatăl, deși locuiesc ambii într-o casă.

Ear dacă nu știe cui și în ce împrejurări a mărturisit tatăl d-sale păcatul, dl dr. T. Popescu să întrebe. La judecata publicului românesc rămâne un singur lucru: să creadă ori să se îndoiască, dacă dl Isidor Popescu scrie lucruri ce-l privesc și pe fiul său, fără să-l consulte și să aibă aprobare d-lui dr. T. Popescu.

Promovare. Aștin cu plăcere că dl Mar el Savu, fiul preotului gr. or. rom. Ioan Savu din comuna Bobda, comitatul Torontal, după ce a depus la 30 Martie a. c. rigorosul ultim cu succes bun, la 7 Aprilie a. c. n. a fost promovat Dr. în medicină la universitatea din Budapesta. Noul Dr. e în etate de 24 ani. Felicitările noastre.

Noua tarifă a zonelor. Ministrul unguresc de comerț Hegedűs și a împlinit promisia făcută în Dietă. A însărcinat adevă direcția generală a trenurilor, ca să prelucre un nou plan pentru tarifele după zone pe trenurile statului, astfel, ca la depărțările mijlocii (zonele 1—13) taxele de călătorie atât pe trenurile personale, cât și pe cele accelerate să fie reduse cu 20 per-cente. Spre acest scop tarifele vechi s'au adaugat 6 zone nouă, dintre cari cele dintăiu 5, fiecare îndeosebi, sunt statorite cu o distanță (lungime) de câte 25 kilometri, ear' a 6-a zonă (sau a 19-a după a nouă întocmire) cu o lungime de 50 kilometri. Ca despăgubire pentru urcarea taxei în zonele mai mari, ministrul a permis, ca de aci încolo și cu bilete pentru zona 20 omul să poată întreprinde o dată călătoria și în restimp de peste 24 ore, ceea-ce era o vechie dorință a publicului călător. Asemenea se va prelucra și tarifa pentru transportul de bagaj.

Baronul Seefried în comitatul Aradului. Domeniul dela Petriș, care și până acum s'a avut mai mulți stăpâni, după-cum ves tesc foile ungurești, îl va cumpăra baronul Seefried, nepotul Maj. Sale Monarchului. Se știe că dela familia Urményi domeniul acesta ajunsese pe scurtă durată în posesia prințului Reuss, ear' acum o are contele Zlenko Kinsky.

Mare bucurie au instituttele de asigurare engleze, germane, franceze și americane, cari aduc cele mai mari mulțămiri împrejurării, că prințul de Wales a scăpat teafăr din atentatul ce se făcuse asupra lui, căci moartea lui le-ar fi sărăcit cu multe

milioane, anume vieța prințului este asigurată pe sume enorme.

Cununia ducesei de Cumberland. Lui „Neues P. Journal” i-se tel-grafează din Linz, că la cununia fiicei ducele de Cumberland, ce va avea loc pe la mijlocul lunef August anul acesta în Gmunden, vor lua parte Majestățile lor împăratul Francisc Iosif, împăratul Germaniei, țarul Rusiei, Regina Greciei și prințul de Wales.

Monumentul Hentzi eară în primejdie. „N. P. Journal” aduce știrea, că cinci elevi dela școala de cadeți, unde după cum e cunoscut a fost așezat monumentul Hentzi, au planuit ca peste noapte să-l arunce în aer. Atentatul a fost descoperit în timpul din urmă astfel, că unuia dintre conjurați fiindu-i teamă de urmări sau avînd remușcări de conștiință, a descoperit comandantului planul ce-l aveau. S'a pornit imediat cercetare, punînd în arest pe tinerii atentatori.

Asigurarea pe viață a contelui Lonyay. Contele Lonyay Elemér înainte de a se căsători cu archiducesa Stefania, și-a asigurat viața pe un milion de coroane la o bancă mare de asigurare în Budapesta.

Cancelaria de notariu public regesc, o deschid azi în Arad, strada Széchenyi Nr. 1, etagiu I.

Ioan Beleş,
not. pub. reg.

ULTIM CUVENT.

Cerșitorul (întrînd într-o cărnățarie) Rog, ajutați cu ceva pe un biet sărac.
Cărnățarul: (plictisit) Lasă-mă în pace, ajutați singur, nu aștepta dela alții.
Cerșitorul: Dacă-mi dați voce, voi îndrăzni! (Ia de pe tejghoa 3 perechi cărnați și pleacă).

— N'ai grigă, domnule, d-ta capeți banii d-tale, însă luna aceasta lui este imposibil.

— Bine, aceasta mi-al spus d-ta și luna trecută.

— Ei și nu mi-am țintit cuvîntul?

ULTIME ȘTIRI.

Haaga, 17 Aprilie. Regina Wilhelmina a scris țarului, rugându-l să intervină pentru a mijloci o pace între Englezi și Buri. A vrut să scrie în același timp și împăratului Germaniei, dar a renunțat după ce a fost asigurată că și așa epistola n'ar avea nici un rezultat.

Vischer, consilier de stat din Transvaal, a spus unui ziarist că chiar dacă Englezii ar reuși, după lupte lungi să bată pe Buri, acestia nu vor recunoaște nici odată dominația engleză.

Trimisii Transvaalului au autorizația să declare, că cele două republici în schimbul asigurării independenței lor ar fi dispuse să facă concesiunile cele mai largi Uitlanderilor, pentru cari a isbucnit războiul.

S-ta Elena, 17 Aprilie. Azi a sosit al doilea transport de prizonieri buri. Ei au fost așezați în tabără lângă Deadwood, unde i-au primit cu musică. Șase din prizonieri sunt bolnavi de tifos ear 9 de alte boale. Au fost duși la spital.

BERLIN, 17 Aprilie. „Berliner Post” desminte știrea adusă curînd, că împăratul Germaniei va fi numit mareșal austro ungar, fiind că, zice numita foaie berlineză — aceasta ar fi în contrast cu obiceiurile existente.

Sofia, 17 Aprilie n. Indată-ce va sosi acasă din străinătate principele Ferdinand, ministrul president Radoslav, împreună cu întregul ministeriu bulgar, — își va da demisia. Causa acestei hotăriri a cabinetului este nemulțumirea ce se observă în popor în unele părți ale țării.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Red. responsa.: Ioan Russu Șirlianu.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piețe se socotesc în coroane și după 50 kilograme, ear' nu ca și până acum, după maza metrică (100 kilograme).

Prețurile dela 13 Aprilie n.

In Arad:

Grâul cel mai bun	cor. 6.95—7.15
Grâu mijlociu	8.85—6.90.
Cucuruz	4.65—4.70.
Săcară	5.35—5.40.
Orz	5.30.
Ovăș	4.30—4.40.

Cursul pieței din Arad.

Hârtie-monetă română	Camp. n. 9-48	vând	9.52
Lire turcești			—
Imperiali (15 R. aur)			19.—
Ruble rusești 100 a	126.—		12.—
Galbeni	5.58		5.62
Napoleon-d'ori	9.48		9.55
100 Marce germane	58.50		58.95
Livre sterling	11.90		12.50

S p i r t :

Spirit rafinat; cu toptanu	21 lan.	55.50
" " cu micu		56.50
" brut cu toptanu		54.50
" " cu mic		55.50

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:		
bătrâni 320—380 kg.	40—42.	cr. p. kg.
tineri 320—390 "	44—44.5	" "
" 250—390 "	44—45	" "
" până 250 "	45—46	" "
mijlocie 240—280 "	47.5—48	" "

Din „Noua Revistă Română“, a cărei prospect și apel l'am dat, după-cum am înregistrat deja și sumarul celor două numere dintâiu, a apărut numărul 4, cu următorul cu prins bogat:

Cronica politică: Stavri Predescu: Partidele noastre politice. — Sp. Heret, St. Hepites, E. A. Pangrati, D. Emmanuel, N. Cocule cu, C. Miculescu, D. Mir'scu, D. Bungețianu, G. Tzitzzeica, M. Ianeulescu: Proiect de lege pentru introducerea calendarului apusean drept calendar al statului în viața civilă. (Memoriu justificativ) — *Etnografie:* Gustav Weigand: Românii din Sârbia și din Bulgaria-apuscană. — *Literatură:* G. Coșbuc, Elementele literaturii populare. — D. Teleor: Anton Pann (schită). — *Pedagogie:* N. Vaschide: Introducerea la studiul aplicațiilor pedagogice ale cercetărilor psihologiei experimentale. — *Mișcarea literară și științifică:* Ioan Slavici: Vatra părăsită. — Panait Zosin: Dulci și amare, poezii. — N. Vaschide și Van Melle: O nouă ipotesă asupra naturii condițiilor fizice ale odoratului. — Notițe bibliografice.

Suplimentul I: Din Bucovina. — Suplimentul și legea învățământului secundar, de N. Em. Teohari, directorul gimnasiului din Slatina. — Ateneul din Bacău. — „Calendarul Poporului“. — Imaginația și felurile ei la copiii (conferință ținută la școala normală de institutoare din Iași).

Suplimentul II: Ca la noi la nimeni... „De Sfântul Ilie“, de Victor Bogdănescu. — Iubire (poezie), de Ioan Petrovici — În închisoare, de Iancu Horia. — Scrisoare (poezie), de Nirvan. — Călătoria din nuntă, de Sprin S. Hasnaș. — Tristețe, Lebăda (poezie), de D. Karr. — Discursul unui ambasador chinez. — Ateneul român.

Calendarul nostru

pe anul visect 1900

ca prim calendar scos în tipografia noastră

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. poro postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului“

La comande mai mari de 10 exemplare

dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului“.

A apărut

Și să află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“

următoarele opuri:

1.) „Calendarul nostru“ — pe 1900. prețul	cor. — 60 fl.
2.) „Amicu Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul	„ 1.— „
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, prețul	„ 2.— „
4.) „Judecătorii cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, prețul	„ —80 „
5.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, prețul	„ 2.— „
6.) „Principiile politice“, după Dr. T. de Holtzendorf, de T. Păcățeanu —prețul	„ 4.— „
7.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. Prețul.	„ 2.50 „
8.) „Războiul pentru neatârare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului	„ 1.20 „
Prețul „Coroanei“	„ 1.60 „
9.) „Din vremuri apuse“ — de Judita Secula născ. Truția — prețul	„ 1.— „
10.) „Vieritul“ — de Petru Vancu, prețul	„ 1.— „
11.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. Prețul:	„ 3.60 „
12.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcariu. Preț:	„ 1.60 „
13.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț. Preț.	„ 5.— „
14.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, preț	„ 1.50 „
15.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilchelm Niemandz prețul	„ 1.20 „
16.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu în. etă r în Arad. Aceasta liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase pricesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	

La comande se se mai adauge de fie-care op 10 fileri spe postale.